

Oponentní posudek disertační práce

Název práce: Magie, mystika a liturgie: Židovská tradice v letech pozdní antiky

Autor práce: Mgr. Marek Vinklát

Autor se ve své disertační práci věnoval religionistické interpretaci nápisů na hliněných nádobách, zvaných aramejské magické misky. Svou práci přehledně člení do sedmi tematických okruhů. V úvodní kapitole představuje předmět studia a cíle své práce, jimiž je detailní interpretace textů vybraných misek, zohledňující širší religionistické souvislosti, dále překlady těchto (vybraných) pramenných textů do češtiny a formulování badatelského výtěžku tak, aby mohl být příspěvkem k širším religionistickým rozpravám o povaze magie a jejím vztahu k náboženství, a také k rozhovoru o místě magie v židovské tradici.

V další kapitole autor přehledně rekapituluje dějiny bádání o hlavním předmětu své disertační práce. Uvádí všechny důležité interpretační teorie, které byly dosud vysloveny na téma významu, funkce a povahy aramejských magických misek. Tuto kapitolu strukturuje chronologicky: od nejranějších teoretických zpracování sledované problematiky přechází postupně až do nejaktuálnější současné diskuze.

Ve třetí kapitole se věnuje souvislostem mezi texty na aramejských magických miskách a motivy rané židovské mystiky: ve vhodně vybraných textech, přeložených do češtiny, ukazuje motivy známé z ranně mystické literatury hechalot.

Ve čtvrté kapitole věnuje pozornost prvkům synagogální liturgie, jak se odrážejí v textech aramejských magických misek. Opět jako v předchozí kapitole hledá a komentuje motivy synagogálních liturgických textů či jejich dílčích prvků, jak se vyskytují na aramejských magických miskách. Podobným způsobem v páté kapitole sleduje vybrané biblické verše, vyskytující se na aramejských magických miskách, aby doložil, jak se v textech na miskách pracuje s biblickými látkami.

V další kapitole se zaměřuje na legendární a historické postavy židovské tradice (jako byla démonka Lilith či rabínské učenci obdaření podle tradice schopností konat zázraky) a opět tyto motivy sleduje a dokládá v textech na aramejských miskách.

V závěrečné sedmé kapitole autor rekapituluje badatelský výtěžek a formuluje několik dílčích zobecnitelných závěrů svého bádání jakožto příspěvek do rozpravy o vztahu magie

a náboženství jakož i do rozhovoru o povaze a podstatě magie, a také do rozpravy o místě magie v židovské náboženské tradici.

Práce je doplněná jmenným rejstříkem, masivním seznamem použité pramenné i sekundární literatury, a také dvěma přílohami: gramatickými tabulkami a ilustrační obrazovou dokumentací.

Autorova práce je logicky a přehledně strukturována. Badatelské teze jsou pečlivě vypracovány a spolehlivě opřeny o argumenty a pramenné texty. Autor suverenně pracuje s pozoruhodným množstvím relevantní sekundární literatury. Zároveň přesvědčivě aplikuje náležité metodologické postupy při práci s pramennými texty a jejich překládání do českého jazyka.

Jazyková a stylistická úroveň předložené disertační práce je (až na drobná jazyková klopýtnutí) velmi dobrá. Autor celé téma důkladně promyslel, pečlivě zdokumentoval a srozumitelně pojednal. Jeho dlouhodobý zájem o sledovanou problematiku ostatně dokladují i jeho vlastní publikované texty.

Závěrem shrnuji: Předložená disertační práce Marka Vinkláta splňuje všechny metodické, formální i věcné požadavky na disertační práci, její provedení je přesvědčivé, její badatelský přínos jednoznačný, kvalita vysoká. Jednoznačně ji doporučuji k obhajobě.

Navržené otázky k obhajobě:

Jak byste ve světle svého bádání a rozpravy v poslední kapitole zformuloval adekvátní definici magie, případně rituální síly (či modifikoval některou z existujících definic)?

Považujete otázku reálných (případně empiricky ohledatelných) účinků magických rituálních úkonů za religionisticky legitimní (relevantní)? Proč ne, pokud ne? Proč ano, pokud ano?

V závěru navrhuje, aby se judaistika nechala od religionistiky poučit v oblasti metodologie. Co máte (vzhledem ke značnému metodologickému chaosu a mimoběžnosti řady metodologických návrhů v religionistice) přesně na mysli?

Hošek

Doc. Pavel Hošek Th.D.

8. září 2014